

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Negyedik évfolyam.	33. szám.	Szerkeszti:	Székelyudvarhely, 1906. augusztus 16.
Előfizetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona Egyes szám ára 50 fillér.		Dr. Keith Ferencz, várm. tb. főjegyző.	Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely, Árpád-utca 3. sz., hová az előfizetési pénzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

217.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi Minisztertől.
Sz. 57121.

Az izr. országos irodának és a magyarországi autonóm orth. izr. hitfelekezeti irodájának.

Ismételten tapasztaltam, hogy az izr. anyahitközségeknek jóváhagyás végett hozzám benyújtott alapszabályai valamint az izr. fiókhitközségeknek és imaházi egyesületeknek fennálló gyakorlat értelmében a törvényhatóságokhoz benyújtott alapszabályai a tanügyi vonatkozású részeikben nélkülözik a törvényekben, rendeletekben vagy egyéb jogszabályokban megszabott kimerítő intézkedéseket, vagy az alapszabályoknak vonatkozó rendelkezései sok esetben a törvényekkel, rendeletekkel és a törvényes gyakorlattal nincsenek összehangzásban.

Módot akarván tehát nyújtani arra, hogy az izr. anyahitközségek esetleg hiányos illetve a törvényes rendelkezésekkel ellenkező szövegezésű alapszabályainak ismételt helyesbitése által az alapszabályoknak általam leendő jóváhagyása kétsédelmet ne szenvedjen, valamint, hogy megakadályozandó az, hogy a jóváhagyást nem igénylő izr. fiókhitközségi és imaházi egyesületi alapszabályok ugyancsak ilyen rendelkezéseket ne tartalmazzanak elrendelem, hogy a szóbanforgó alapszabályokba, ha azok az iskolaügyről rendelkeznek, az izr. anyahitközség, fiókhitközség és imaházi egyesület saját jólfelfogott érdekében az alábbi okkal azonos rendelkezésű intézkedések vétessenek fel.

Az iskolaszék teendői általában.

a) Az iskolaszék felügyel az iskola belső

ügyeire, jelesen a rendtartás, a tanítás módszere és iránya a tanulók testi és szellemi épségben maradása és a fegyelem fenntartása tekintetéből felügyel továbbá a hitoktatásra, úgy a hitközségi iskolában, valamint az izr. tanulók által látogatott nép-, polgári és középiskolákban.

b) Megállapítja a hitközségi tanítók létszámát és javaslatot tesz új állások szervezése esetleg beszüntetése, valamint a tanítók javadalmaszása iránt.

c) Választja a tanítót.

d) Meghatározza minden egyes tanítóra nézve azon osztályt, melyet a jövő tanévben vezetni fog.

e) A hitközségi tanítók beiratásánál az iskolaszék is képviselve van egy tagja által.

f) Megállapítja a tanító testület meghallgatása után a használandó tan és kézi könyveket és beszerezteteti a szükséges taneszközöket.

g) Megrendeli a tanítótestület meghallgatása után az ifjusági és tanítókönyvtár gyarapítására való könyveket.

h) Tárgyalja és végleg megállapítja a tanítótestület előterjesztése alapján a tantervet és órarendet és ellenőrzi annak pontos végre hajtását.

i) Intézkedik a tíz havi szorgalmi idő kezdete és befejezése, valamint az évközben tartandó szünetnapok iránt.

j) Alkalmazza az iskolamulasztók irányában a törvényes rendelkezést.

k) Jelen van a tanfelügyelő iskolalátogató-sával és felmutatja a bevett könyveket és órarendet.

l) Gondoskodik, hogy az iskolát hetenként egy-egy tagja meglátogassa.

m) A tanulók szülei, vagy gondviselői és a tanító közt fennforgó panaszokban elsőfokulag jár el.

n) Fegyelmet gyakorol a tanítók személye fölött és azokat mulasztásaik, hanyagságaik, vagy kihágásaikra szóval, vagy írásban figyelmezteti. Ha ezzel czélt nem érne, jelentést tesz a közigi bizottsághoz.

o) Meghatározza a tanév végén tartandó záróvizsga idejét, a vizsgát kirendelt tagjai által vezeti meghatározza a jutalomdíjak minőségét és mennyiségét és a tantestület részéről jutalmazásra ajánlott tanulóknak a jutalom tárgyát kiadja.

p) Kiadja évi jelentését a tanintézet összes viszonyairól.

r) Szükség esetén intézkedik a tanítók helyettesítése iránt, az egy hónapnál hosszabb időre terjedő helyettesítést azonban az előjárásnak bejelenti.

s) Javaslatot tesz a tandíj megállapítása iránt a közgyűlésnek.

t) Megállapítja a tandíjmentességet.

u) Az iskolaszéknek határozatai ellen a közgyűléshez lehet felebbezni, kivéven a tanító választási és fegyelmi ügyeket, melyeknél a közigi bizottság a felebbviteli forum.

Az iskolaszék szervezete.

Az iskolaszék hét tagból áll, kiket a hitközségi közgyűlés választ. A főrabbi, a hitközségi elnök és az igazgató tanító hivatalból tagjai.

Az iskolaszék saját kebeléből választ titkos szavazás útján elnököt, alelnököt és jegyzőt.

Mindezekről az irodát oly felhívással értesitem: gondoskodjék, hogy az izr. anyahitközségeknek, fiókhitközségeknek és imaházিয়েgyesületeknek jövőben alkotandó alapszabályai ezzel ellenkező rendelkezéseket ne tartalmazzanak.

Az izr. fiókhitközségek és imaházi egyesületek alapszabályainak egy-egy példánya a törvényhatósági levéltárban fog őriztetni.

Budapest, 1906. július hó 13 án.

Apponyi, s. k.

Sz. 57121.

Valamennyi vármegye és törvényhatósági város közönségének.

Az izr. orsz. irodában és az orth. izr. központi irodához f. évi július hó 13-án 57121 sz. a. intézett rendeletem másolatát oly felhívással küldöm meg a közönségnek tudomás és megfelelő eljárás végett, hogy az izr. anyahitközségeknek jóváhagyás végett hozzám a közönség útján bemutatandó alapszabályai felterjesztése alkalmával a fentebbi rendelkezésekre figyelemmel legyen

és az izr. fiókhitközségek és imaházi egyesületeknek jóváhagyást nem igénylő alapszabályait csak abban az esetben helyezze el levéltárában megőrzés végett, ha az alapszabályok rendelkezései a kir. tanfelügyelőség véleménye szerint nem ütköznek az iskolaügyek rendezésére vonatkozó fentebb részletezett törvényes rendelkezésekben.

Az első foku közigi hatóságokat utasítsa, hogy a területükön létező izr. fiókhitközségeknek és imaházi egyesületeknek esetleg őrizetükben levő alapszabályait a törvényhatóság levéltárában leendő elhelyezés végett a közönséghez terjeszték fel.

Budapesten 1906. július hó 13-án.

Apponyi, s. k.

Sz. 5871—906. alisp.

A központi előadó uraknak és a járási I. foku hatóságoknak.

Benti rendeleteket alkalmazkodás és a járási hatóságok által leendő további eljárás végett kiadom.

Székeludvarhely, 1906. auguszt. hó 7-én.

Dr. Damokos alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

218.

M. kir. Földművelésügyi Miniszter.

Sz. 28000 III/3.

Körrendelet. Valamennyi vármegye alispánjának és valamennyi thjf. város tanácsának s a fiumei m. kir. tengerészeti hatóságnak.

A Svájc czal Bécsben 1906. évi márczius 9-én kötött s az 1906. évi VIII. t.-cz.-be iktatott állategészségügyi egyezni (lásd a Budapesti Közlöny f. évi augusztus 1-én megjelent 177. számában), 1906. évi augusztus 1-vel hatályba lépven, a fentirt szám alatt egyuttal kiadatott 722. számú »Állategészségügyi Értesítő«-ben közzé tettem az egyezményben és ennek zárjegyzőkönyvében foglalt határozmányokat, ugy szintén az egyezménynek a magyar korona országaiban való végrehajtására egyuttal kiadott rendelkezéseimet. Ezen »Állategészségügyi Értesítő« külön 10 példányát ide mellékelve megjegyzem, hogy az említett »Állategészségügyi Értesítő«-ből elegendő készlet előállításáról gondoskodom, ez a

nyomtatvány az érdeklődőnek portomentesen meg fog küldetni, ha eziránt ezen miniszterium III/3. ügyosztályára címzett levélben vagy levelezőlapon ide fordul és pontos címét közli.

Felhívom a címet, hogy a fentieket kellően tegye közhírré.

Budapest, 1906. évi augusztus hó 2-án,

A miniszter helyett:
Mezőssy, s. k. államtitkár.

Sz. 6080/906. alisp.

Valamennyi községi és körjegyzőnek és marhalevél kezelőnek.

M. kir. földmivelésügyi miniszter ur fenti rendeletét azzal adom ki, hogy az egyezmény a »Földmivelési értesítő« f. évi augusztus 12-én megjelent 32. számában közölletett.

Felhívom a községi és körjegyzőket, hogy ezen egyezményt tanulmányozzák át s a marhalevél kezelőket megfelelően tanítsák ki.

Székelyudvarhely, 1906. augusztus 14-én.

Dr. Damokos. alispán.

219.

Kereskedelemügyi m. kir. Minisztertől.

Sz. 43942.

Valamennyi II. foku Iparhatóságnak.

A benzin motorral dolgozó kisiparosok és kiscgazdák részére szállítandó adómentes benzin piaci és mérsékelt eladási árának szabályozása tárgyában m. évi december hó 3-án ad 67740. sz. a. kelt itteni rendelet kapcsán értesitem Tek. (alispán urat, városi tanácsot), hogy a most jelzett rendeletben említett megállapodás keretében a Felsőmagyarországi kőolaj finomító részvénytársaság turócszentmártoni cég turócszentmártoni petroleum finomító gyárát is bevontam, s így ezen gyár is a fentjelzett rendeletben megállapított módzatok mellett fogja a kisiparosok és kiscgazdák részére az adómentes motorbenzint mérsékelt áron eladni.

Felhívom (alispán urat, a városi tanácsot), hogy erről az első foku iparhatóságokat és a községi előljáróságokat haladéktalanul értesitse.

Budapest, 1906. július hó 8-án.

A miniszter helyett:
Szterényi, s. k. államtitkár.

220.

Sz. 5921/906. alisp.

Udvarhelyváros polgármesterének, a három járási főszolgabíronak és valamennyi községi és körjegyzőnek.

Mailáth községben (Bars vármegye) f. évi június hó 28-án nagy tűzvész pusztított, melynek folyamán 44 lakóház égett porrá s csak 15 ház maradt meg. A községnek $\frac{3}{4}$ része teljesen elpusztult s a pusztító elem ezen felül még két emberéletet is áldozatul követelt.

Miután az okozott kárnak csak kis része térül meg biztosítás útján s több mint 100.000 korona fedezetlen marad úgy, hogy a különben is nagyon szegénysorsu lakosság nagy nélkülözésnek van kitéve.

Felhívom ennél fogva, hogy a gyűjtést kíséreljék meg s az esetleg befolyó adományokat hozzámm terjesszék be.

Székelyudvarhely, 1906. augusztus hó 6-án.

Dr. Damokos, alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözüvények.

Árlejtési hirdetmény. Udvarhelyvármegye székházában lévő hivatalos helyiségek fűtésére az 1906/1907 évi téli időszakra szükséges tűzifa biztosítására 3845/906. alisp. szám alatt kiadott árlejtési hirdetmény a kellő eredményre nem vezetett. Ennél fogva a beszerzendő 359 m³ bükk tűzifa biztosítására új árlejtést tűzök ki. Vállalkozók kötelesek 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat *júlyó hó 29-én déli 12 óráig* a vármegye alispánjához annál is inkább beadni, mert később érkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak. Szállítási feltételek hivatalos órák alatt a vármegye gazdájánál betekintheők. Az ajánlatban világosan kiteendő, hogy vállalkozni óhajtó a szállítási feltételeket ismeri és azoknak magát mindenben aláveti. Székelyudvarhelyen, 1906 évi augusztus hó 7-én. Dr. Damokos, alispán.

Sertésvész megszűnt és a zárlat feloldatott Székelykeresztúr községben (5970—906. szám), Székelyudvarhely városban (6065—906. alisp. sz.) és Kénos községben (6039—906. alisp. szám.)

Bivalyvész megszűnt és a zárlat feloldatott Oroszhegy községben (6044—906. szám)

Sertésvész fellépett és a zárlat elrendeltetett Magyarzsákod községben (6013—906.) alisp. sz.) Szentgyházásfalú községben (6017—906. alisp. sz.)

Hirdetmény. Az 1906. évben megtartandó erdőőri és vadőri szakvizsgák ügyében. Az erdőőri szakvizsgák folyó évi október hó 22-én és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczon, Kassán, Máramarosszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszebenben, Temesvárott, Pécsen és Szombathelyen, a

vadóri vizsgák pedig az erdőéri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsvárt a vármegye székházában d. e. 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartatni. Felhivatnak mindazok, a kik az erdőéri vagy vadóri vizsgát letenni óhajtják, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat f. évi *szeptember hó 30 ig* ahhoz a kir. erdőfelügyelőhöz nyujtsák be, a kinek székhelyén vizsgát tenni kívánnak. Budapest, 1906. évi augusztus hó 4-én. M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Haszonbéri hirdetés. A vadászati jog haszonbérbe kiadatik: *Kénos* községben, augusztus 12-én d. e. 8 órakor. *Gyepes* községben augusztus 12-én d. e. 11 órakor. *Homoródremele* községben augusztus 12-én d. u. 1 órakor. *Telekfalva* községben augusztus 12-én d. u. 4 órakor. *Sándortelke* községben augusztus 12-én d. u. 5 órakor. Mindenik községben a község házánál. A képviselő testület által megállapított feltételek ugyanott megtekinthetők. Kénos 1906. július 31-én. Sándor Mózes k.-jegyző

Elveszett kancza. Magyarzsákodi Sánta sf. Mózesnek július 21-én. Egy drab 10 éves fehérszőrü hájagos szemü kanczája az O.Zsákodi csordából elveszett. Körözendő.

Felfogott bivaly. Telekfalván 1906 augusztus 8-án 1 drb. 3 év körüli ünő bivaly felfogatott a közcsordába, melynek ismertető jegye nincs. Telekfalva, 1906. augusztus 13-án. Szász János f. b.

Elveszett járatok. Jére Juliánna székelypálfalvi lakosnak az 1906. évben Homoródszent-

mártonon februári vásáron vett 2 drb. négy éves ökörről szóló 208/906 számú marhalevelei elvesztek. Körözendők. Vass Gáspár k.-jegyző.

Körözendő egyének. *Zuscsiu* Katalin róm. kath. vallásu hajadon napszámosnő, körözendő, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv Torontál vármegye alispánjának megküldendő. (Torontál vármegye alispánja 19443—906. szám.)

Dann Teréz, született 1870 körül állítólag a Zalavármegyei Gelse községben, nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó s a felveendő jegyzőkönyv Barsvármegye alispánjának megküldendő. (Barsvármegye alispánja 12204—906. szám.)

Ólejnük Ferencz morvaországi Drnovitz községi illetőségű 45 éves nős mezőgazdasági cseléd nyomozandó s eredmény esetén tartózkodási helye Mosonvármegye alispánjával közlendő. (Mosonvármegye alispánja 5506—906. szám.)

Karassi Ödön 34 éves miskai születésű hirlapíró nyomozandó, feltalálása esetén illetőségi viszonyaira nézve kihallgatandó s a felveendő jegyzőkönyv Békésvármegye alispánjának megküldendő (Békésvármegye alispánja. 11516—906. sz.)

Hattler Aloizia, Bleiburg kertület feistritsi születésű 25 éves róm. kath. cseléd körözendő, feltalálása esetén illetőségi viszonyaira nézve kihallgatandó s a felveendő jegyzőkönyv Békésvármegye alispánjának megküldendő. (Békésvármegye alispánja 11610—906. szám.)